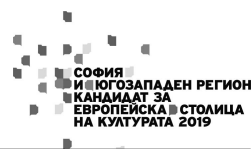

Не-Познати в София

„Не-Познати в София“ –
проект за възстановяване на Мемориала на
неизвестния четник от Хвърковатата чета
на Бенковски, връх Половрак, Лозен планина

ТУРИСТИЧЕСКИ МАРШРУТ: село Лозен – Лозенски манастир „Св. Спас“ – Мемориал на неизвестния четник от Хвърковатата чета на Бенковски – връх Половрак.

СЕЛО ЛОЗЕН, наречено от Стоян Чилингиров „едно от най-хубавите села в софийската околност“, е разположено между магистрала „Тракия“, Околовръстен път на София и Лозенската планина. Първите заселници по тези земи са одрис и огости, които според редица стенописи и стари книги, запазени по черквите, са били християни. Едно от неоспоримите доказателства за съществуването на селището от времето на Втората българска държава е манастир „Свети Спас“, който е на около 45 минути пеша от селото.

МАНАСТИР „СВЕТИ СПАС“ е най-източната обител от възникналия през XIII век около София манастирски комплекс Мала Света гора. Плячкосан от османците през 1382 г., манастирът е възстановен през XVII в., като приютава училище и книжовна и калиграфска школа. Отново опожарен през 1737 г., манастирът запустява. През 1821 г. е издигнат отново върху старите си основи. Тогава е изградена и сега съществуващата църква – еднокорабна, едноапсидна сграда с три купола върху високи осемстенни барабани. През 1847 г. храмът е изписан със средствата на игумена на манастира отец Кирияк от Враца. Изографисването продължава през 1869 г. от Никола Образописов и учениците от Самоковската художествена школа Христати Захариев и Димитър Христов. До традиционните евангелски сцени стоят образите на Кирил и Методий, княз Борис, Иван Рилски, Евтимий Търновски, Никола Нови Софийски, Георги Нови Софийски, Онуфрий Габровски, Константин Софий-

ски, Св. Петка и Св. Неделя. Интерес представляват ктиторският портрет на игумен Кирияк и иконата на сръбския княз Владимир Дуклянски, женен за Косара – дъщеря на цар Самуил.

Манастирът е средище на националноосвободителното движение. В него е отсядал Васил Левски. До 1900 г. Лозенската обител е мъжки манастир, след това се преобразува в девически.

На 50 минути пеша – по екопътеката към село Пасарел, се намира

МЕМОРИАЛЪТ НА НЕИЗВЕСТНИЯ ЧЕТНИК ОТ ХВЪРКОВАТА ЧЕТА НА БЕНКОВСКИ. Преданието разказва, че в горите под връх Половрак се е крил бунтовник от четата на Георги Бенковски. Живял е в малка пещера под върха, а овчарите от селото му носели храна и дрехи. След предателство той е заловен и убит. След Освобождението на гроба му е издигнат паметник и оформен малък парк.

ПОЛОВРАК се намира на 100 м от мемориалния парк. Върхът е висок 1182 м. От него се разкрива изключителна гледка към София, Стара планина, Витоша, Плана, Рила, язовир „Искър“, село Долни Пасарел и село Лозен. Върхът е конусовиден и скалист. Името му е дадено от древните траки и означава Орлов взор. Близко до Половрак се намира Пещерата на отшелниците.

ПРОЕКТЪТ се осъществява през 2013 г. и включва реставриране на паметника, възстановяване на мемориалния парк и облагородяване на околното пространство, проучване на историята и културата на района и популяризирането им в средства за масова информация и специализирани издания.

**Проект на СО – район „Панчарево“,
финансиран по ПРОГРАМА ЕВРОПА 2013
на Столична община**

Медиен партньор: Национално издателство за образование и наука „Аз Буки“